

تأثیر تجارب نامطلوب دوران کودکی بر تغییر چشم‌انداز و سرسختی ورزشکاران حرفه‌ای: مطالعه توصیفی - مقطعی

ستاره دینلی^۱، رخساره بادامی^۲، زهره مشکاتی^۳، سحر فائقی^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: تقاضاهای فزاینده برای پیروزی و اهداف سطح بالا در ورزش حرفه‌ای، از جمله دلایل شایعی است که منجر به تنش رقابتی می‌شود. با این حال، به نظر می‌رسد که برخی بازیکنان سرسخت‌تر، بهتر از دیگران موقعیت‌های تنش‌آور را مدیریت می‌کنند. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثر تجارب نامطلوب دوران کودکی بر چشم‌انداز زندگی و سرسختی ورزشکاران انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی بود. شرکت‌کنندگان تحقیق را ۲۰۱ ورزشکار (۹۹ دختر و ۱۱۲ پسر) ۱۸ تا ۲۲ ساله رشته‌های ورزشی مختلف شهر اصفهان تشکیل داد که در مسابقات کشوری شرکت کرده بودند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه تجارب نامطلوب کودکی (Adverse Childhood Experiences یا ACEs) Murphy و همکاران، پرسش‌نامه تغییر چشم‌انداز Williams, Joseph و Yule و مقیاس کوتاه سرسختی Bartone استفاده شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرها جهت بررسی نقش میانجی‌گری بررسی گردید.

یافته‌ها: تجارب نامطلوب دوران کودکی، تأثیر معنی‌داری بر روی چشم‌انداز مثبت ($P = ۰/۰۴۸$) و منفی ($P = ۰/۰۰۱$) زندگی می‌گذارد. چشم‌انداز مثبت ($P = ۰/۰۲۱$) و منفی ($P = ۰/۰۰۳$) نیز بر روی سرسختی تأثیر داشت. تجارب نامطلوب دوران کودکی به طور مستقیم روی سرسختی تأثیر نگذاشت ($P > ۰/۰۵۰$)، اما این تأثیر با میانجی‌گری چشم‌انداز معنی‌دار بود ($P = ۰/۰۲۰$).

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد که تجارب نامطلوب دوران کودکی، بر روی چشم‌انداز زندگی در ورزشکاران تأثیر می‌گذارد. اگر این تأثیر مثبت باشد، سرسختی را افزایش می‌دهد و اگر منفی باشد، باعث کاهش سرسختی می‌شود.

کلیدواژه‌ها: تجارب کودکی، سرسختی، چشم‌انداز، ورزشکاران

ارجاع: دینلی ستاره، بادامی رخساره، مشکاتی زهره، فائقی سحر. تأثیر تجارب نامطلوب دوران کودکی بر تغییر چشم‌انداز و سرسختی ورزشکاران حرفه‌ای: مطالعه توصیفی - مقطعی. پژوهش در علوم توانبخشی ۱۳۹۸؛ ۱۶: ۲۱۵-۲۰۸.

تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۷/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۶/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۵/۱

سه مولفه ثابت (تعهد)، کنترل و اطمینان (مبارزه‌جویی) تشکیل شده است (۳). ثبات به معنای آن است که فرد عمیقاً درگیر انجام کاری می‌شود و حتی در موقعیت‌های تنش‌آور دست از کار برنمی‌دارد. مولفه کنترل به این باور اشاره دارد که تلاش و کوشش مهم‌تر از شانس است و با تلاش می‌توان آنچه را رخ می‌دهد، تحت تأثیر قرار داد و مبارزه‌جویی، تحت عنوان پذیرش تغییرات زندگی و استفاده از آن برای تحول بیشتر تعریف می‌شود (۲). فردی که دارای این باور است، تغییرات مثبت یا منفی که نیازمند سازگاری مجدد می‌باشد را فرصتی برای یادگیری و تحول بیشتر می‌داند و نه تهدیدی برای امنیت و آسایش خود (۴).

مقدمه

عرصه ورزش، نمایانگر یک آزمایشگاه طبیعی برای مطالعه نحوه عملکرد افراد در شرایط بسیار سخت است. مشخصه بارز نخبگان ورزشی، بهره بردن از ویژگی‌های روانی برای تحمل موقعیت‌های تنش‌آور می‌باشد (۱). سرسختی (Hardiness)، یکی از مشخصه‌های شخصیتی بسیار مهم نخبگان ورزشی برای کنار آمدن با تنیدگی محسوب می‌شود (۲) که تحت عنوان توانایی کنار آمدن با فشارها و سختی‌ها، عبور از موانع و شکست‌ها، تمرکز بر هدف، حفظ و کسب آرامش پس از شکست و اجرای اثبات در سطوح بالای رقابتی تعریف می‌شود (۳). سرسختی از

۱- دانشجوی دکتری تخصصی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲- دانشیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۳- دکتری تخصصی جامعه‌شناسی فرهنگی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

نویسنده مسؤو: رخساره بادامی؛ دانشیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران
Email: rokhsareh.badami@gmail.com

گرفته، کیفی بوده است و با مصاحبه با ورزشکاران، به واکاوی عواملی که باعث تحول روان‌شناختی به دنبال تجارب منفی دوران کودکی شده است، پرداخته‌اند (۱). بر اساس جستجوی جامع صورت گرفته، تاکنون پژوهشی که رابطه تجارب تلخ دوران کودکی با ویژگی شخصیتی سرسختی را به صورت کمی سنجیده باشد، انجام نشده است. مطالعات کمی نسبت به تحقیقات کیفی به دلیل داشتن نمونه‌های بیشتر، قابلیت تعمیم‌پذیری بیشتری دارند. بر همین اساس، هدف از انجام پژوهش حاضر، سنجش رابطه بین تجارب نامطلوب دوران کودکی و ویژگی شخصیتی سرسختی، با در نظر گرفتن نقش میانجی تغییر چشم‌انداز زندگی بود. بنابراین، فرضیه‌های اصلی مطالعه به شرح ذیل بود: تجارب نامطلوب دوران کودکی بر چشم‌انداز زندگی و چشم‌انداز زندگی بر سرسختی تأثیر دارد و احتمالاً تجارب نامطلوب دوران کودکی، به طور غیر مستقیم از طریق تغییر در چشم‌انداز، بر سرسختی تأثیر می‌گذارد.

مواد و روش‌ها

این تحقیق از نوع همبستگی بود و به روش توصیفی انجام شد. نمونه‌های پژوهش را ۲۰۱ نفر (۹۹ دختر و ۱۱۲ پسر) از ورزشکاران رشته‌های مختلف ورزشی (والیبال، بسکتبال، فوتبال، رزمی، دو و میدانی و شنا) شهر اصفهان با دامنه سنی ۱۸ تا ۲۲ سال تشکیل داد. شرکت‌کنندگان به صورت در دسترس از ورزشکاران رقابت‌کننده در سطوح کشوری انتخاب شدند. پس از تصویب طرح در شورای پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) با شماره ثبت ۲۳۸۲۱۴۰۲۹۴۱۰۱۰ و اخذ مجوزهای لازم، پرسش‌نامه به شرکت‌کنندگان داده شد. به این صورت که محقق پس از توضیحات لازم در مورد هدف مطالعه و کسب رضایت‌نامه، از ورزشکاران درخواست کرد که پرسش‌نامه‌ها را بررسی و نظر خود را با علامت زدن یکی از گزینه‌ها بیان کنند. ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها در ادامه آمده است.

پرسش‌نامه تجارب نامطلوب دوران کودکی (Adverse childhood experiences یا ACEs):

این مقیاس توسط Murphy و همکاران به منظور ارزیابی تجارب کودکان از کودک‌آزایی، بی‌توجهی به کودک و مشکلات در خانه (مانند اعتیاد) طراحی شد. پرسش‌نامه ACEs از ۱۰ گویه تشکیل شده است و پاسخ‌ها به صورت بله و خیر می‌باشد. به ازای هر بله، یک نمره اختصاص داده می‌شود. بنابراین، دامنه نمره از صفر تا ۱۰ متغیر و نمره بالاتر نشان دهنده تجارب نامطلوب بیشتر است (۱۶). درستی و قابلیت اعتماد این ابزار مورد تأیید قرار گرفته است (۱۶). روایی و پایایی پرسش‌نامه ACEs در ایران تأیید شده است (۱۷).

پرسش‌نامه تغییر چشم‌انداز (Changes in outlook following disaster):

فرم کامل این پرسش‌نامه توسط Joseph و همکاران جهت ارزیابی تغییر دیدگاهی که به دنبال تروما (حوادث بسیار تکان دهنده و ناگهانی مانند قطع نخاع به دنبال تصادف) و یا همراه با وقایع ناگوار (همچون فقر و طلاق والدین) اتفاق می‌افتد، طراحی شده است. فرم اولیه این مقیاس از ۲۶ گویه تشکیل شده است که ۱۱ گویه تغییر مثبت و ۱۵ گویه تغییر منفی را در مقیاس شش درجه‌ای لیکرت از نمره ۱ (کاملاً مخالف) تا نمره ۶ (کاملاً موافق) می‌سنجد (۱۸). Joseph و همکاران برای تهیه فرم کوتاه از بین ۲۶ گویه، ۱۰ گویه (۵ گویه دیدگاه مثبت و ۵ گویه دیدگاه منفی) را انتخاب کردند و درستی و

یکی از سؤالات مهم مطرح شده که محققان به دنبال پاسخگویی به آن هستند، این است که ویژگی‌های شخصیتی همچون سرسختی، چگونه و تحت چه شرایطی تحول پیدا می‌کند؟ به نظر می‌رسد، در میان عوامل متعددی که در شکل‌دهی و تحول ویژگی‌های شخصیتی مؤثر است، نقش تجارب کودکی (Childhood experiences) مهم باشد (۵). از دیرباز، Freud نقش تجارب دوران کودکی را در شکل‌گیری شخصیت بسیار مهم می‌دانست و معتقد بود که شخصیت هر فرد در پنج سال اول زندگی شکل می‌گیرد (۶). Schultz و Schultz با این نظر Freud که چند سال اول کودکی نقشی اساسی در شکل‌گیری شخصیت بزرگسالی ایفا می‌کند، موافق بود، اما در مورد نحوه شکل‌گیری شخصیت با او اختلاف نظر داشت (۶). Adler نیز اعتقاد داشت که خاطرات نخستین زندگی می‌تواند در ایجاد یک شخصیت تلاشگر مؤثر باشد (۷). به اعتقاد وی، همه انسان‌ها از زمان تولد به دلیل این که به دیگران نیاز دارند، احساس حقارت می‌کنند. این احساس حقارت در کودکانی که دارای نقص بدنی هستند و خود را برای روبه‌رو شدن با پیشامدهای زندگی ناتوان می‌بینند، نازپرورده‌ها و همچنین، کودکانی که پدر و مادر به دلیل طلاق، فقر و یا عوامل دیگر به آن‌ها بی‌توجهی کرده‌اند، بیشتر است (۷). به اعتقاد Adler، بعضی از این افراد به صورت افراطی به دنبال جبران احساس حقارتشان برمی‌آیند. بنابراین، به صورت مستمر و زیاد تلاش می‌کنند تا به برتری برسند (۷).

در حیطه ورزش، Fletcher و Sarkar گزارش دادند که تجربه شرایط سخت، عامل مهمی در پیشرفت عملکرد ورزشی مطلوب است (۱). در واقع، بیشتر شرکت‌کنندگان تحقیق آن‌ها استدلال کردند که «اگر برخی از عوامل تنش‌آور را در زمان‌های خاص تجربه نکرده بودند، مدال طلا کسب نمی‌کردند». همچنین، Hardy و همکاران با مصاحبه با ورزشکاران المپیک، به صورت غیر منتظره متوجه شدند که بسیاری از قهرمانان، مشقت‌هایی را در دوران زندگی متحمل شده‌اند و همین مشقت‌ها عاملی برای تحول‌شان بوده است (۸). به عبارت دیگر، بیشتر ورزشکارانی که Hardy و همکاران با آن‌ها مصاحبه کردند، اشاره داشتند که ضربه‌های روانی ناشی از فقر، طلاق والدین و مرگ یکی از عزیزان، آن‌ها را مانند فولاد آبدیده کرده و عزم و اراده‌شان را برای رسیدن به هدف افزایش داده است (۸). بر همین اساس، Collins و MacNamara حدس زدند که «غلبه بر کشاکش‌های اوایل زندگی، کاتالیزوری برای پیشرفت می‌شود». به اعتقاد آن‌ها، «دانش و توانی که ورزشکاران از ضربه‌های زندگی به دست آورده‌اند، به طور قطع بر پیشرفت و عملکرد بعدی آن‌ها در ورزش تأثیرگذار بوده است» (۹). این نکته جالب توجه است، ورزشکارانی که مشقت را تجربه کرده‌اند، تلاش بیشتری می‌کنند و می‌توانند به اندازه مشقت‌هایی که دیده‌اند، تحول یابند (۱۰، ۱۱).

برخی مطالعات اشاره کرده‌اند که تجارب تلخ دوران کودکی، منجر به شکل‌گیری شخصیت ضد اجتماعی (۱۲) و تضعیف آسایش و سلامت جسمانی و روانی - اجتماعی در مراحل بعدی زندگی می‌گردد (۱۳، ۱۴). از نظر Tedeschi و Calhoun، تحول به واسطه تجربه تلخ دوران کودکی، مستلزم افزایش قهرمانی برای زندگی، روابط معنی‌دارتر، حس اعتماد به نفس بیشتر، تغییر در اولویت‌ها و یا آگاهی وجودی و معنوی غنی‌تر می‌باشد (۱۵). بر این اساس، به نظر می‌رسد که تجارب نامطلوب دوران کودکی زمانی که باعث ایجاد چشم‌انداز مثبت شود، ویژگی‌های شخصیتی مثبت شکوفا می‌گردد (۱۵). با این حال، بیشتر پژوهش‌هایی که بر روی تحول به دنبال وقایع ناگوار در ورزشکاران صورت

بررسی معنی‌دار بود. الگوی تأثیر تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی با توجه به نقش میانجی چشم‌انداز مثبت در شکل ۱ و نقش میانجی چشم‌انداز منفی در شکل ۲ ارایه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های دموگرافیک شرکت‌کنندگان

مقدار	مشخصات فردی
جنسیت [تعداد (درصد)]	زن (۴۹/۲۰) ۹۹ مرد (۵۰/۸۰) ۱۱۲
نوع رشته ورزشی [تعداد (درصد)]	والیبال (۲۶/۳۰) ۵۳ بسکتبال (۱۸/۴۰) ۳۷ فوتبال (۳۴/۳۰) ۶۹ رزمی (۱۲/۰۰) ۲۴ شنا (۰/۰۹) ۱۸
سن (سال) (میانگین \pm انحراف معیار)	زن $20.78 \pm 2/00$ مرد $21.64 \pm 2/00$

شاخص‌های کلی برازش الگوها در جدول ۴ ارایه شده است. شاخص χ^2 نسبی در مدل میانجی‌گری چشم‌انداز مثبت، ۲/۶۷۰ و در مدل میانجی‌گری منفی، ۲/۸۱۰ به دست آمد که نشان داد الگو از وضعیت مناسبی برخوردار می‌باشد. همچنین، مقدار شاخص‌های تطبیقی شاخص Tucker-Lewis، Comparative Fit Index (CFI) و Root Mean Squared Error of Approximation (RMSEA) حاکی از آن بود که به طور کلی الگوها از برازش تا حدودی مناسب برخوردار بودند. شاخص Holter نیز در هر دو الگو نشان داد که حجم نمونه برای بررسی برازش مدل کافی بوده است. بر اساس داده‌های جدول ۵، خطای معیار در شاخص‌های اصلی در روش حداکثر درست‌نمایی کمتر از روش خودگردان‌سازی بود. مقدار استاندارد برآورد شده برای همه شاخص‌های اصلی در محدوده پایین و بالای برآورد شده برای این متغیرها به روش خودگردان‌سازی است که نشان می‌دهد شاخص‌های برآورد شده و تفاوت معنی‌دار آن‌ها با صفر به روش حداکثر درست‌نمایی از دقت لازم برخوردار است. نتایج اثرات مستقیم و غیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی در جدول ۶ ارایه شده است.

قابلیت اعتماد آن را بررسی و مورد تأیید قرار دادند (۱۸). روایی و پایایی ابزار مذکور در ایران نیز تأیید شده است (۱۹).

مقیاس کوتاه سرسختی (A short hardiness scale): به منظور

اندازه‌گیری سرسختی، نسخه کوتاه شده «مقیاس تاب‌آوری گرایشی» Bartone و یا به عبارت دیگر، «مقیاس کوتاه سرسختی» مورد استفاده قرار گرفت. این مقیاس توسط Bartone در سال ۱۹۹۵ ابداع شده است (۲۰). مقیاس کوتاه سرسختی شامل ۱۵ گویه پیرامون خودسنجی سطوح سرسختی و دارای سه مؤلفه «تعهد، کنترل و مبارزه‌جویی» می‌باشد. ۵ گویه به مؤلفه تعهد، ۵ گویه به مؤلفه کنترل و ۵ گویه نیز به مؤلفه مبارزه‌جویی تخصیص یافته است. گویه‌ها، سطوح سرسختی و مؤلفه‌های آن را در مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت از نمره صفر تا ۳ مورد سنجش قرار می‌دهد. درستی و قابلیت اعتماد مقیاس مذکور در ایران تأیید شده است (۲۱، ۲۲).

داده‌های به دست آمده در سطوح توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل گردید. ابتدا آمارهای توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره متغیرهای مطالعه و همبستگی درونی ارایه شد. جهت بررسی فرضیه پژوهش مطابق با مدل مفهومی، معادلات ساختاری مدل با استفاده از نرم‌افزار تدوین گردید که پس از ارزیابی شاخص‌های برازش بر اساس سه نوع مطلق (Absolute)، تطبیقی (Comparative) و مقتصد (Parsimonious)، اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرها جهت بررسی نقش میانجی‌گری مورد بررسی قرار گرفت. در نهایت، داده‌ها در نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۴ قرار گرفت. AMOS نسخه ۲۲ (version 24, IBM Corporation, Armonk, NY) و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان در جدول ۱ آمده است. درصد وقوع هر یک از تجارب نامطلوب مطرح در پرسش‌نامه ACEs، به تنهایی و با ترکیب با سایر تجربیات نامطلوب در جدول ۲ آمده است. یافته‌های توصیفی و همبستگی درونی متغیرهای مورد بررسی در جدول ۳ ارایه شده است. یافته‌های جدول ۳ نشان داد که همبستگی بین بیشتر متغیرهای مورد

جدول ۲. درصد وقوع تجارب نامطلوب دوران کودکی

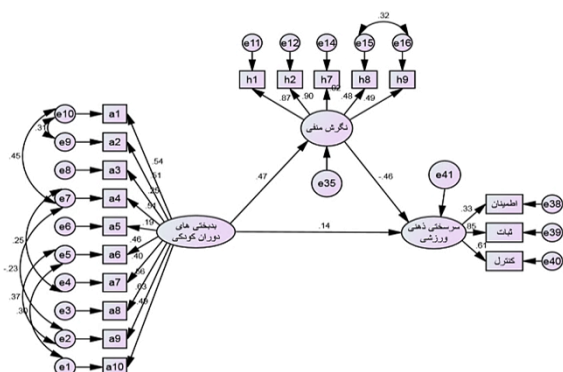
نوع تجربه نامطلوب	درصد وقوع به تنهایی	درصد وقوع در ترکیب با یک تجربه نامطلوب دیگر	درصد وقوع در ترکیب با بیش از یک تجربه نامطلوب دیگر
تحقیر و توهین یا ترس از تنبیه بدنی	۴۰/۰	۲۵/۰	۳۵/۰
کوبیدن جسم یا تنبیه بدنی یا آسیبی که آثار فیزیکی آن بماند.	۳۰/۰	۳۰/۰	۴۰/۰
تماس یا آزار جنسی (توسط فرد بالغ یا کسی که حداقل ۵ سال بزرگ‌تر باشد)	۰	۳۳/۴	۶۶/۶
احساس عدم ارزشمندی و دوست داشته شدن یا عدم حمایت خانواده از همدیگر	۳۰/۸	۲۳/۱	۴۶/۳
عدم دسترسی به غذا یا پوشاک مناسب یا عدم توجه والدین به نیاز کودک به درمان	۰	۰	۱۰۰
جدا زندگی کردن یا طلاق والدین	۳۳/۴	۲۶/۶	۴۰/۰
کنتک خوردن از مادر یا نامادری یا تهدید شدن توسط مادر یا نامادری با چاقو یا سلاح	۰	۰	۱۰۰
زندگی با فرد الکلی یا کسی که در خیابان مواد مصرف می‌کند.	۱۰/۰	۳۰/۰	۶۰/۰
سابقه افسردگی یا اختلالات روانی یا خودکشی در خانواده	۴۳/۳	۲۳/۴	۳۳/۳
سابقه زندان در خانواده	۴۴/۴	۲۷/۸	۲۷/۸

جدول ۳. یافته‌های توصیفی و همبستگی درونی متغیرهای مورد بررسی

متغیرهای پژوهش	میانگین ± انحراف معیار	سرسختی ذهنی		اطمینان		ثبات		کنترل		تجارب نامطلوب		چشم‌انداز منفی	
		r	مقدار P	r	مقدار P	r	مقدار P	r	مقدار P	r	مقدار P	r	مقدار P
سرسختی ذهنی (نمره از ۶۰)	۵۳/۹ ±												
اطمینان (نمره از ۲۰)	۲۶/۱ ±	۰/۵۶۱	**/۰/۰۱										
ثبات (نمره از ۲۰)	۲۲/۱ ±	۰/۶۲۴	**/۰/۰۱	۰/۲۶۱	**/۰/۰۱								
کنترل (نمره از ۲۰)	۲۶/۹ ±	۰/۵۸۴	**/۰/۰۱	۰/۱۶۴	**/۰/۰۲	۰/۲۵۲	**/۰/۰۱						
تجارب نامطلوب کودکی (نمره از ۱۰)	۱/۶۰ ±	-۰/۱۸۷	**/۰/۰۰۸	۰/۳۳۹	**/۰/۰۰۱	-۰/۰۶۰	**/۰/۰۰۱	-۰/۰۵۵	**/۰/۰۰۱	۰/۲۲۷	**/۰/۰۰۱	-۰/۰۸۶	**/۰/۰۰۱
چشم‌انداز منفی به زندگی (نمره از ۳۰)	۴/۳۲ ±	-۰/۴۴۷	**/۰/۰۰۱	-۰/۲۳۵	**/۰/۰۰۱	-۰/۲۳۲	**/۰/۰۰۱	-۰/۲۴۰	**/۰/۰۰۱	۰/۳۴۰	**/۰/۰۰۱	۰/۱۵۶	**/۰/۰۰۱
چشم‌انداز مثبت به زندگی (نمره از ۳۰)	۴/۶۱ ±	۰/۲۰۱	**/۰/۰۰۴	۰/۱۵۲	**/۰/۰۰۱	۰/۳۷۰	**/۰/۰۰۱	۰/۲۱۴	**/۰/۰۰۲	۰/۰۲۷	**/۰/۰۰۱	-۰/۱۵۶	**/۰/۰۰۱

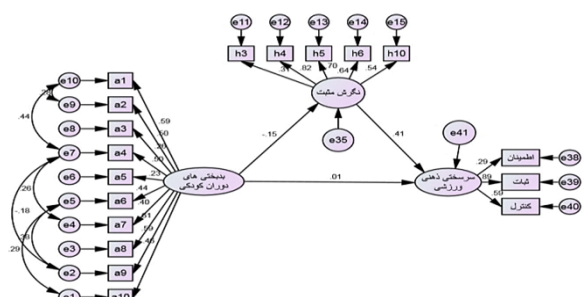
* $P < ۰/۰۵$, ** $P < ۰/۰۰۱$

بدین ترتیب، اثر غیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی ذهنی از طریق چشم‌انداز مثبت به زندگی معنی‌دار بود. با توجه به این که اثر مستقیم در این الگو معنی‌دار نشد، نشان می‌دهد که چشم‌انداز مثبت به زندگی میانجی‌کننده کامل رابطه تجارب نامطلوب بر سرسختی است. به عبارت دیگر، تجارب نامطلوب زندگی، بر چشم‌انداز مثبت افراد به زندگی تأثیر می‌گذارد و با تغییر نگرش، سرسختی تغییر می‌کند.

شکل ۲. الگوی تأثیر تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی با توجه به نقش میانجی چشم‌انداز منفی

بر اساس داده‌های جدول ۶، در بخش اول که مربوط به مدل میانجی‌گری چشم‌انداز مثبت است، اثر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی، $۰/۰۱۴$ و معنی‌داری $۰/۹۶۳$ به دست آمد که بیشتر از $۰/۰۵$ و صفر بین کران بالا و پایین آن است و بیان‌کننده غیر معنی‌دار بودن این اثر می‌باشد. در نتیجه، تأثیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی معنی‌دار نبود. اثرات غیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی، $-۰/۰۶۳$ و معنی‌داری آن $۰/۰۴۴$ گزارش گردید و صفر بین کران بالا و پایین نبود که نشان دهنده معنی‌داری این اثر غیر مستقیم می‌باشد.

شکل ۱. الگوی تأثیر تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی با توجه به نقش میانجی چشم‌انداز مثبت

جدول ۴. شاخص‌های کلی برازش در الگوی تأثیر تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی با توجه به نقش میانجی چشم‌انداز مثبت و منفی

نام شاخص	حد مطلوب سطح معنی‌داری	مدل‌ها	مقدار در مدل	مقدار P	وضعیت در مدل پیشنهادی
مطلق	χ^2	چشم‌انداز مثبت	۳۳۵/۹۴۴	۰/۰۰۱	با توجه به سایر شاخص‌ها مطلوب
		چشم‌انداز منفی	۳۵۱/۶۲۵	۰/۰۰۱	با توجه به سایر شاخص‌ها مطلوب
درجه آزادی		چشم‌انداز مثبت	۱۲۶	-	-
		چشم‌انداز منفی	۱۲۶	-	-
تطبیقی	شاخص Tucker-Lewis	چشم‌انداز مثبت	۰/۸۲۶	-	مطلوب
		چشم‌انداز منفی	۰/۸۳۸	-	مطلوب
	CFI	چشم‌انداز مثبت	۰/۸۸۴	-	مطلوب
		چشم‌انداز منفی	۰/۸۸۵	-	مطلوب
مقتصد	PCFI	چشم‌انداز مثبت	۰/۶۳۸	-	مطلوب
		چشم‌انداز منفی	۰/۶۴۱	-	مطلوب
	RMSEA	چشم‌انداز مثبت	۰/۰۷۸	-	مطلوب
		چشم‌انداز منفی	۰/۰۷۹	-	مطلوب
	χ^2 بهنجار شده	چشم‌انداز مثبت	۲/۶۷۰	-	مطلوب
		چشم‌انداز منفی	۲/۸۱۰	-	مطلوب

CFI: Comparative Fit Index; PCFI: Parsimonious Comparative Fit Index; RMSEA: Root Mean Squared Error of Approximation

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی الگوی ساختاری بین تجارب نامطلوب دوران کودکی با تغییر در چشم‌انداز زندگی و سرسختی اجرا گردید. شواهدی از رابطه با واسطه تجارب نامطلوب دوران کودکی (تغییر در چشم‌انداز زندگی) با سرسختی به دست آمد. بیشتر تحقیقات گذشته که تجارب کودکی ورزشکاران را واکاوی کرده‌اند، کیفی بودند (۲۴، ۲۳) و مطالعه‌ای که به صورت کمی میزان تجارب ورزشکاران را توصیف کرده باشد، پیدا نشد. به نظر می‌رسد که برای به دست آوردن بینش عمیق‌تری در این ارتباط، لازم است پژوهش‌های بیشتر بر روی سطوح مختلف رقابتی به خصوص المپیک که رسیدن به آن به تلاش زیادی نیاز دارد، انجام شود. بر اساس نتایج توصیفی تحقیق حاضر، میانگین میزان تجارب نامطلوب دوران کودکی ورزشکاران رقابت‌کننده در سطوح کشوری از دامنه صفر تا ۱۰، ۰/۹۲ به دست آمد. این میزان بیان‌کننده آن است که میزان تجارب نامطلوب دوران کودکی ورزشکاران بسیار پایین بوده است.

در بخش دوم جدول ۶ که میانجی‌گری نقش چشم‌انداز منفی مورد بررسی قرار گرفت، اثر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی، ۰/۱۴۳ و معنی‌داری آن ۰/۲۲۹ به دست آمد که بیشتر از ۰/۰۵ بود و صفر بین کران بالا و پایین آن می‌باشد و بیان‌کننده غیر معنی‌دار بودن این اثر است. در نتیجه، تأثیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی معنی‌دار نبود. اثرات غیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی ذهنی ورزشی، ۰/۲۱۵- و معنی‌داری آن ۰/۰۰۲ به دست آمد و صفر بین کران بالا و پایین نبود که نشان دهنده معنی‌داری این اثر غیر مستقیم است.

به این ترتیب، اثر غیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی از طریق چشم‌انداز منفی به زندگی معنی‌دار می‌باشد. با توجه به این که اثر مستقیم در این الگو معنی‌دار نشده است، نشان می‌دهد که نگرش منفی به زندگی، میانجی‌کننده کامل رابطه تجارب نامطلوب بر سرسختی است. به عبارت دیگر، تجارب نامطلوب زندگی بر چشم‌انداز منفی افراد به زندگی تأثیر می‌گذارد و با تغییر نگرش، سرسختی تغییر می‌یابد.

جدول ۵. برآوردهای به دست آمده به روش حداکثر درست‌نمایی و خودگردان‌سازی برای شاخص‌های اصلی در الگوهای تأثیر تجارب نامطلوب کودکی بر

سرسختی با توجه به نقش میانجی چشم‌انداز مثبت و منفی

الگو	پارامتر	حداکثر درست‌نمایی					خودگردان‌سازی			
		برآورد استاندارد	مقدار P	برآورد غیر استاندارد	خطای معیار	نسبت بحرانی	میانگین	خطای معیار	حد پایین	حد بالا
چشم‌انداز مثبت	تجارب نامطلوب \rightarrow چشم‌انداز مثبت	۰/۱۵۴	۰/۰۴۸	۰/۰۴۰۷	۰/۰۸۹	-۱/۹۹۰	-۰/۱۳۰	۰/۲۷۱	-۰/۴۱۶	-۰/۰۰۴
چشم‌انداز مثبت	چشم‌انداز مثبت \rightarrow سرسختی	۰/۴۰۷	۰/۰۲۱	۰/۱۸۶	۰/۱۰۰	۲/۳۱۶	۰/۴۱۵	۰/۳۸۳	۰/۱۸۱	۰/۶۰۰
چشم‌انداز مثبت	تجارب نامطلوب \rightarrow سرسختی	۰/۰۱۴	۰/۸۷۳	۰/۰۸۲	۰/۰۹۷	۰/۱۶۰	۰/۰۰۸	۰/۵۱۶	-۰/۳۱۲	۰/۱۵۲
چشم‌انداز منفی	تجارب نامطلوب \rightarrow چشم‌انداز منفی	۰/۴۶۶	۰/۰۰۱	۳/۹۱۵	۰/۹۲۲	۴/۲۴۰	۰/۴۳۱	۰/۱۳۵	۰/۱۹۰	۰/۶۹۷
چشم‌انداز منفی	چشم‌انداز منفی \rightarrow سرسختی	-۰/۴۶۲	۰/۰۰۳	-۰/۳۳۵	۰/۱۳۴	-۲/۹۷۰	-۰/۴۳۷	۰/۱۱۳	-۰/۸۳۴	-۰/۲۵۰
چشم‌انداز منفی	تجارب نامطلوب \rightarrow سرسختی	۰/۱۴۳	۰/۲۱۷	۰/۸۷۲	۰/۱۱۵	۱/۳۴۰	۰/۱۲۲	۰/۲۱۵	-۰/۱۰۷	۰/۳۶۲

جدول ۶. ثرات مستقیم و غیر مستقیم تجارب نامطلوب کودکی بر سرسختی

مقدار P	برآورد غیر استاندارد	کران بالا	کران پایین	مقدار P	برآورد استاندارد	اثرات	میانجی
۰/۹۰۶	۰/۰۸۲	۰/۰۵۲	-۰/۳۱۲	۰/۹۶۳	۰/۰۱۴	مستقیم	چشم‌انداز مثبت
۰/۰۱۹	-۰/۳۶۱	-۰/۰۲۰	-۰/۲۰۹	۰/۰۴۴	-۰/۰۶۳	غیر مستقیم	
۰/۱۱۳	۰/۸۷۲	۰/۳۶۲	-۰/۱۰۷	۰/۲۲۹	۰/۱۴۳	مستقیم	چشم‌انداز منفی
۰/۰۰۳	-۱/۳۱۰	-۰/۱۰۵	-۰/۴۵۸	۰/۰۰۲	-۰/۲۱۵	غیر مستقیم	

محدودیت‌ها

در مطالعه حاضر، به منظور ارزیابی تجارب نامطلوب دوران کودکی از پرسش‌نامه ACEs استفاده گردید. با این که ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس در ایران تأیید شده است، اما بهتر است برای ارزیابی تجارب نامطلوب دوران کودکی، پرسش‌نامه‌هایی مطابق با فرهنگ ایران طراحی و استفاده شود.

پیشنهادها

در تحقیقات آینده، توصیف اطلاعات زمینه‌ای درباره زمان، تکرار و مدت سختی‌هایی که ورزشکاران سطوح بالای رقابتی در کودکی، در طول پرورش و هنگام اشتغال به ورزش حرفه‌ای تجربه کرده‌اند، می‌تواند آموزنده باشد. پیشنهاد می‌شود، در دوره‌های تمرینی ورزشکاران حرفه‌ای با کمک تیم‌های مشاوره تخصصی، تلاش شود چشم‌انداز زندگی افرادی که از تجارب تلخ دوران کودکی رنج می‌برند، مثبت شود تا به این شکل زمینه شکل‌گیری شخصیت سرسخت در آن‌ها فراهم گردد. لازم به ذکر است که اگرچه پژوهش‌ها در این زمینه نویاست و باید مطالعات گسترده‌تری برای ایجاد بینشی عمیق انجام گیرد، اما این نکته نباید فراموش شود که تحول همراه وقایع ناگوار به این مفهوم نیست که مربیان و مسؤولان برای تحول بیشتر ورزشکاران به آن‌ها ضربه روانی وارد کنند، بلکه منظور این است که مشخص گردد در جایی که مشقت و ضربه‌های روانی باعث درهم‌شکستگی و فروریختن عده‌ای می‌شود، عده دیگری از این مشقت‌ها برای تحول بیشترشان استفاده می‌کنند. استفاده از این اصل در دوره‌های آماده‌سازی ورزشکاران به ویژه برای رقابت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، جای تحقیق و بررسی بیشتری دارد.

نتیجه‌گیری

در مجموع، نتایج تحقیق حاضر نشان داد که برای تأثیر تجارب تلخ دوران کودکی بر سرسختی، تغییر در چشم‌انداز زندگی ضروری به نظر می‌رسد. اگر تغییر مثبت باشد، سرسختی افزایش می‌یابد.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از رساله مقطع دکتری تخصصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) با کد ۲۳۸۲۱۴۰۲۹۴۱۰۱۰ می‌باشد. بدین وسیله از کلیه مشارکت‌کنندگانی که در انجام این مطالعه همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

نقش نویسندگان

ستاره دینلی، طراحی و ایده‌پردازی، اجرایی، انتخاب و غربالگری آزمودنی‌ها،

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که تجارب نامطلوب دوران کودکی، با چشم‌انداز مثبت و منفی ارتباط دارد و با ایجاد چشم‌انداز مثبت، باعث افزایش سرسختی و با ایجاد چشم‌انداز منفی، سبب کاهش سرسختی می‌شود. پژوهشی که اثر تجارب دوران کودکی بر سرسختی را به طور مستقیم و یا غیر مستقیم (با در نظر گرفتن میانجی) بررسی کرده باشد، یافت نشد، اما برخی از تحقیقات نشان داده‌اند که تجارب نامطلوب دوران کودکی با تغییر فنوتیپ، منجر به شکل‌گیری شخصیت ضد اجتماعی می‌شود (۱۲). این یافته به طور تلویحی این مفهوم را دارد که تجارب با تغییر فنوتیپ، بر روی شخصیت تأثیر می‌گذارند. افزایش سرسختی به دنبال تجارب نامطلوب دوران کودکی، با این ادعای معروف Nietzsche که «آنچه من را از پای در نمی‌آورد، قوی‌ترم می‌سازد» (۲۵) و با دیدگاه Affleck و Tennen که بیان کردند در فرهنگ غرب، افراد به دنبال ضربه روانی عاقل‌تر می‌شوند و زندگی‌شان پربارتر و سازنده‌تر می‌شود (۲۶)، همخوانی داشت. Calhoun و Tedeschi از اصطلاح تحول پس از ضربه روانی برای درک تغییرات مثبت استفاده کردند. آن‌ها وقتی روان‌شناس بالینی بودند، شاهد این نوع تغییرات در بیمارانی بودند که با وقایع تنش‌آور زندگی کنار آمده بودند. همچنین، دریافتند که افراد اغلب تغییرات مثبت را از زمان وقوع رویدادهای آسیب‌زا تجربه می‌کنند. به عنوان مثال، افراد هنگام ارتباط با افراد پیرامون‌شان احساس بهتری داشتند و از مسایل پیش پا افتاده در زندگی لذت بیشتری می‌بردند. به اعتقاد Tedeschi و Calhoun، تغییرات مثبت در رفتار و باورها می‌تواند حداقل به پنج شکل «بهبود ارتباط با دیگران، شناسایی امکانات جدید برای زندگی فرد، ادراک بیشتر نسبت به تحول فردی، تحول روانی و شناخت بیشتر نسبت به زندگی» بروز کند (۱۵).

طبق نظریه ارزش‌گذاری Joseph و همکاران، آسیب روانی می‌تواند موجب تغییراتی در معنا، طرحواره‌های شخصیت و روابط گردد. بر اساس دیدگاه آنان، وقایع آسیب‌زا ممکن است موجب این احساس در فرد شود که می‌تواند از عهده کشاکش‌های محیط اجتماعی برآید و روابط خود را مشخص سازد و مستقل و آزاد طبق ارزش‌های خود و بدون ترس از عدم تأیید اجتماعی عمل کند (۲۷).

به عقیده McAdams، وقایع زندگی می‌تواند باعث تغییر شخصیت شود. به اعتقاد او، شخصیت در سه سطح موازی «صفات گرایشی، مسایل شخصی (اهداف و اولویت‌های زندگی) و داستان‌های زندگی» تعریف می‌گردد. وی چنین استدلال نمود، در حالی که صفات گرایشی در کل دوره بزرگسالی ثابت هستند، اما مسایل شخصی به دلیل شرایط وضعیتی، نسبت به تغییر حساس می‌باشند و با تحولشان، سهم مستقیمی در داستان‌های زندگی دارند (۲۸). Pals و McAdams به این نتیجه رسیدند که اصلاح داستان زندگی فرد با تغییرات شناختی و رفتاری همراه است (۲۹).

منابع مالی

تحقیق حاضر مستخرج از رساله مقطع دکتری تخصصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) با کد تصویب و کد اخلاق ۲۳۸۲۱۴۰۲۹۴۱۰۱۰ می‌باشد که بدون حمایت مالی انجام شده است. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) در جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و گزارش آن‌ها، تنظیم دست‌نویسته و تأیید نهایی مقاله برای انتشار اعمال نظر نداشته است.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

انجام مطالعه، تجزیه و تحلیل داده‌ها، خدمات آماری، جذب منابع مالی برای انجام مطالعه، تنظیم دست‌نویسته، تأیید و ارسال مقاله، مسؤول پاسخگویی، رخساره بادامی، طراحی و ایده‌پردازی، خدمات اجرایی، انتخاب و غربالگری آزمودنی‌ها، انجام مطالعه، تجزیه و تحلیل داده‌ها، تنظیم دست‌نویسته، تأیید و ارسال مقاله، مسؤول پاسخگویی، زهره مشکاتی، انجام مطالعه، تجزیه و تحلیل داده‌ها، تنظیم دست‌نویسته، تأیید و ارسال مقاله، مسؤول پاسخگویی، سحر فائقی، انجام مطالعه، تجزیه و تحلیل داده‌ها، تنظیم دست‌نویسته، تأیید و ارسال مقاله، مسؤول پاسخگویی را به عهده داشتند.

References

- Fletcher D, Sarkar M. A grounded theory of psychological resilience in Olympic champions. *Psychol Sport Exerc* 2012; 13: 669-78.
- Kobasa SC. Stressful life events, personality, and health: An inquiry into hardiness. *J Pers Soc Psychol* 1979; 37(1): 1-11.
- Jones G, Hanton S, Connaughton D. What is this thing called mental toughness? An investigation of elite sport performers. *J appl sport psychol* 2002; 14: 205-18.
- Kobasa SC. The hardy personality: Toward a social psychology of stress and health. *Social Psychology of Health and Illness* 1982; 4: 3-32.
- Kobasa SC, Maddi SR, Kahn S. Hardiness and health: A prospective study. *Journal of Personality and Social Psychology* 1982; 42(1): 168-77.
- Schultz SE, Schultz DP. *Theories of Personality*. 9th ed. Belmont, CA: Wadsworth Publishing; 2009.
- Adler S. Personality and work behaviour: Exploring the linkages. *Appl Psychol* 1996; 45(3): 207-24.
- Hardy L, Barlow M, Evans L, Rees T, Woodman T, Warr C. Great British medalists: Psychosocial biographies of Super-Elite and Elite athletes from Olympic sports. *Prog Brain Res* 2017; 232: 1-119.
- Collins D, MacNamara A. The rocky road to the top: why talent needs trauma. *Sports Med* 2012; 42(11): 907-14.
- Gucciardi DF. The psychosocial development of world-class athletes: Additional considerations for understanding the whole person and salience of adversity. *Prog Brain Res* 2017; 232: 127-32.
- Howle TC, Eklund RC. On elite and super-elite Great British athletes: Some theoretical implications from findings. *Prog Brain Res* 2017; 232: 121-5.
- Douglas K, Chan G, Gelernter J, Arias AJ, Anton RF, Poling J, et al. 5-HTTLPR as a potential moderator of the effects of adverse childhood experiences on risk of antisocial personality disorder. *Psychiatr Genet* 2011; 21(5): 240-8.
- Chapman DP, Whitfield CL, Felitti VJ, Dube SR, Edwards VJ, Anda RF. Adverse childhood experiences and the risk of depressive disorders in adulthood. *J Affect Disord* 2004; 82(2): 217-25.
- Danese A, Moffitt TE, Harrington H, Milne BJ, Polanczyk G, Pariante CM, et al. Adverse childhood experiences and adult risk factors for age-related disease: depression, inflammation, and clustering of metabolic risk markers. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2009; 163(12): 1135-43.
- Tedeschi RG, Calhoun LG. Posttraumatic Growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychol Inq* 2004; 15(1): 1-18.
- Murphy A, Steele H, Dube SR, Bate J, Bonuck K, Meissner P, et al. Adverse Childhood Experiences (ACEs) questionnaire and Adult Attachment Interview (AAI): Implications for parent child relationships. *Child Abuse Negl* 2014; 38(2): 224-33.
- Dineli S, Badami R, Meshkati Z, Faeghi S. Psychometric properties of the Modified Persian Version of Adverse Childhood Experience Questionnaire for Athletes. *J Res Rehabil Sci* 2020; 16: 87-94. [In Persian].
- Joseph S, Williams R, Yule W. Changes in outlook following disaster: The preliminary development of a measure to assess positive and negative responses. *J Trauma Stress* 1993; 6(2): 271-9.
- Badami R. Psychometric properties of the Persian Version of Modified Short Form of Changes in Outlook Questionnaire Following Disaster for Injured Athletes. *J Res Rehabil Sci* 2019; 15(4): 228-34. [In Persian].
- Bartone P. A Short Hardiness Scale (updated). Proceedings of 103th Annual Convention of the American Psychological Association; 1995 Aug 11-15; New York, NY, USA.
- Babaei Z, Badami R. Relationship between psychological hardiness with sport performance in iran basketball primer league. *Journal of Sports Psychology* 2014; 14: 1031-40. [In Persian].
- Besharat MA. Reliability, validity and factorial analysis of the Hardiness Scale. *Harakat* 2008; (35): 31-46. [In Persian].
- Howells K, Sarkar M, Fletcher D. Can athletes benefit from difficulty? A systematic review of growth following adversity in competitive sport. *Prog Brain Res* 2017; 234: 117-59.
- Wright K, McHugh TL, Mosewich A. Recreational athletes' experiences of adversity. *Journal of Exercise, Movement, and Sport* 2019; 51(1): 171.
- Nietzsche F. *Twilight of the Idols*. Oxford, UK: Oxford World's Classics; 1998.
- Tennen H, Affleck G. Benefit-finding and benefit-reminding. In: Snyder CR, S. J. Lopez SJ, editors. *Handbook of positive psychology*. Oxford, UK: Oxford University Press; 2002. p. 584-97.
- Joseph S, Alex Linley P, Shevlin M, Goodfellow B, Butler LD. Assessing positive and negative changes in the aftermath of adversity: A short form of the Changes in Outlook Questionnaire. *Journal of Loss and Trauma* 2006; 11(1): 85-99.
- McAdams DP. Can personality change? Levels of stability and growth in personality across the life span. In: Heatherton TF, Weinberger JL, editors. *Can personality change?*. Washington, DC: American Psychological Association; 1994. p. 299-313.
- Pals JL, McAdams DP. The Transformed self: A narrative understanding of posttraumatic growth. *Psychological Inquiry* 2004; 15(1): 65-9.

The Effect of Childhood Adverse Experiences on Change in Outlook and Hardiness of Athletes

Setareh Deinali¹, Rokhsareh Badami², Zohreh Meshkati², Sahar Faeghi³

Original Article

Abstract

Introduction: In professional sports, increasing desires to win and achieve high-level goals are common causes for competitive stress. However, some players seem to manage stressful situations better than others. The purpose in this study is to determine the effect of childhood adverse experiences on change in outlook and hardiness of athletes.

Materials and Methods: The participants in this study included 201 (99 girls, 112 boys) athletes aged 18-22 years old from different sports in Isfahan, Iran, who participated in national competitions. To collect the data, the Adverse Childhood Experiences (ACE) Questionnaire, the Changes in Outlook Questionnaire (CiOQ), and short hardiness scale were used. The direct and indirect effects of the variables were examined to investigate the mediating role.

Results: The results showed that adverse childhood experiences affect positive ($P = 0.048$) and negative ($P = 0.001$) outlook on life and positive ($P = 0.021$) and negative ($P = 0.003$) outlook affect hardiness. Adverse childhood experiences did not have a direct effect on hardiness ($P < 0.05$), but through mediation, the effect was significant ($P = 0.02$).

Conclusion: Adverse childhood experiences affect the athletes' outlook, with positive and negative outlook increasing and decreasing hardiness, respectively.

Keywords: Childhood experience, Hardiness, Outlook, Athletes

Citation: Deinali Setareh, Badami Rokhsareh, Meshkati Zohreh, Faeghi Sahar. **The Effect of Childhood Adverse Experiences on Change in Outlook and Hardiness of Athletes.** *J Res Rehabil Sci* 2019; 15(4): 208-15

Received: 23.07.2019

Accepted: 06.09.2019

Published: 06.10.2020

1- PhD Student, Department of Physical Education and Sports Sciences, School of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2- Associate Professor, Department of Physical Education and Sports Sciences, School of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

3- PhD in Cultural Sociology, Department of Physical Education and Sports Sciences, School of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Rokhsareh Badami; Associate Professor, Department of Physical Education and Sports Sciences, School of Physical Education and Sports Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran, Email: rokhsareh.badami@gmail.com